

Abstract till Bin-konferensen (på svenska **och** på Engelska)

Børn og kultur – det æstetiskes betydning? Islands Pædagogiske Universitet, 25 -27 oktober 2007

Annica Löfdahl

Associate professor in Educational work

Faculty of Arts and Education

Karlstad University

651 88 Karlstad, Sweden

annica.lofdahl@kau.se

Presentationsspråk: Svenska

Tekniska hjälpmedel: PowerPoint

Undertema: Betydelsen av det estetiska i barns kultur

Nyckelord: i vardagsliv, i lek , i samvaro

Fantasiliskurser och estetiska framföranden i barns lek

Presentationen tar sin utgångspunkt i en studie om barns lek, där syftet var att identifiera lekens innehållsliga och kommunikativa aspekter så som de kunde förstås ur barnens perspektiv¹. Genom att se leken som ett uttryck för barnens meningsskapande kom lekens kulturella och sociala dimensioner att studeras som intvinnade i och beroende av varandra. Den kulturella dimensionen kan förstås som de historiska sammanhang vi befinner oss inom där normer uppfattningar och värderingar konstrueras och där våra tankar och vårt språk formas. Den sociala dimensionen utgörs av de kommunikativa handlingar som medierar det kulturella innehållet och gör det meningsfullt för de inblandade.

Studien genomfördes med etnografiska metoder, i förskolan, bland barn 3-6 år, och med fokus på det dynamiska och rörliga i förskolebarns lekar. Resultatet kan sammanfattas som två övergripande teman, Överlevnad och Hegemonier, där barn reflekterar över vad liv och död innebär och över de maktrelationer de möter i samhället, i familjen och i förskolan. Med stöd i Bakhtins dialogbegrepp analyserades barns kommunikationer i leken. Yttranden i leken befanns antingen vara instrumentella eller transformerade. På så vis kunde två skilda diskurser identifieras, realitetsdiskursen och fantasidiskursen. När barnen lekte inom realitetsdiskursen så handlade leken mest om att benämna vardagliga handlingar och föremål, medan fantasidiskursen inbjöd till transformationer och fantasihandlingar. Det visade sig att diskurserna var svåra att förena, antingen befann sig barnen inom en språklig repertoar som gynnade de fantasirika lekarna eller de vardagliga realistiska handlingarna. Närmare analyser visade att realitetsdiskursen inte var tillräcklig för att utveckla ett varaktigt och rikt innehåll i barnens lekar. Det var i fantasidiskursen som de verkliga situationerna kunde överskridas och innehållet kunde utvecklas när barnen använde sig av transformerade betydelser för att definiera handlingar och föremål och där hela leksituationen, som präglades av berättelser och fantasirika beskrivningar, fick en kvalitativt annan mening.

Resultaten visar att barn utvecklar olika diskurser och därmed olika innehåll i sina lekar. Det visade sig också att förutsättningar, som ett gemensamt intresse och en gemensam kulturell kompetens, var nödvändiga för att utveckla fantasidiskurser. Bakhtins dialogiska ansats visar på en komplexitet i de kommunikativa situationerna där, å ena sidan vare sig det kulturella innehållet eller antal barn som deltog kunde ses som en anledning för att utveckla en viss kommunikativ

¹ Löfdahl, A. (2002) *Förskolebarn lek: en arena för kulturellt och socialt meningsskapande* (Doktorsavhandling) Karlstad University Studies 2002:28.

diskurs. Å andra sidan så verkar gruppens sociala struktur liksom statuspositioner i gruppen vara av betydelse. Barn kommunicerar innehållet i leken på ett estetiskt och fantasifullt vis där föremål och platser laddas med status och där lekens innehåll också blir delar av pågående konstruktioner om makt och deltagande.

Med hjälp av empiriska exempel illustreras hur barn använder sig av estetiska framföranden i leken för att positionera sig och för att skapa mening och förståelse om sin vardagstillvaro. Exempelen visar också hur leken, med stöd av det fantasirika och estetiska bidrar till att utveckla gemensamma kunskapssystem om social samvaro, både generellt och specifikt.

Fantasy discourses and aesthetic performances in children's play

The presentation is based from a study about children's play with the purpose to identify the content and communicative aspects of play from the children's perspective². Through intertwined and interdependent cultural and social dimensions, play is regarded as an expression of children's meaning-making. The cultural dimension is understood as the historical contexts we act within, where norms and values are constructed and where thoughts and language are formed. The social dimension consists of the communicative acts that mediate the cultural content and makes it meaningful for those involved.

The study was conducted by ethnographic methods, in pre-school, among children three to six years old with a main focus on the dynamic and flexible in children's play. The results are described as two main themes, Survival and Hegemonies, where children reflect about life and death and about power relations they meet in society. Bakhtin's dialogical approach was used to analyse children's communication. Utterances defining environment and actions were found to be either instrumental or transformed. When children used instrumental definitions they were mainly in what we may call a reality discourse, where daily objects and actions were defined, unlike when they were in what we may call a fantasy discourse when transformations and imaginary actions were defined. Analyses show it is hard to combine these two discourses with each other. Either, the children were acting within a language repertoire that gained imaginative play or the realistic play actions. The reality discourse was not enough to develop duration and a rich content in the children's play. It was in the fantasy discourse that the content develops and the real situations could exceed when the children used the transformed meaning to define an action or an object. The whole situation was characterized by narratives and imaginative play worlds, and thereby the play got a qualitative new and different meaning.

Children develop different discourses and thereby different content in their play. Results show how prerequisites, as common interests and common cultural competencies, were required to be able to develop the fantasy discourses. Bakhtin's dialogical approach shows the complexity in the communicative situations where neither the cultural content nor the amounts of participating children are seen as reasons to develop a certain discourse. Instead, it seems like the social structure in the peer group as well status positions are of great importance. Children communicate the content in the play in aesthetic and imaginative ways where props and places are loaded with status and make the content part of ongoing constructions about power and participation.

² Löfdahl, A. (2002) *Förskolebarn lek: en arena för kulturellt och socialt meningsskapande [Pre-school children's play - arenas for cultural and social meaning-making]*. (Dissertation) Karlstad University Studies 2002:28.

Illustrations will show how children make use of aesthetic performances in play, both to position themselves and to make everyday situations meaningful and intelligible. Examples will also show how play, with support from the imaginative and the aesthetic contributes to development of common knowledge system about social relations, general as well as specific.